

Stærke participier i attributiv stilling – en leksikografisk udfordring

Eva Skafte Jensen & Jørgen Schack

Dansk Sprognævn

Ligesom alle andre ordbøger som bygger på tidligere udgaver, indeholder Retskrivningsordbogen store mængder overleveret stof, først og fremmest opslagsord med tilhørende bøjningsoplysninger. En af de ting som Retskrivningsordbogen har arvet fra tidligere udgaver, er oplysning om genusbøjning af perfektum participium i attributiv stilling ved et stort antal stærke verber, fx

forvråde vb., -r, forvred, forvredet (*foran fælleskønsord* forvreden el. forvredet), forvredne (jf. § 31-34); en forvreden el. forvredet ankel; et forvredet knæ; forvredne led

Den seneste udgave af Retskrivningsordbogen (4. udgave, 2012) indeholder 300 verber hvis participier har mulighed for en genusbøjet form på *-en* i attributiv stilling, fx *en forvreden ankel*. Den konkurrerende form på *-et*, fx *en forvredet ankel*, kan ifølge ordbogen – og nutidige grammatikker og sprogrigtighedshåndbøger – altid vikariere for *n*-formen, og den kan derfor betragtes som en defaultform, som kan bruges uanset substantivets genus.

De participiale former på *-en* kan ikke formelt holdes ude fra utrumformerne af et stort antal adjektiver som har et modsvarende verbum i Retskrivningsordbogen, fx *overdreven* (adj.) : *overdrive/overdreven* (vb.), *stjålen* (adj.) : *stjåle/stjålen* (vb.). Adjektiver af denne type har i de fleste tilfælde neutrumformer på *-ent* og har ofte en overført betydning som afviger fra participiernes mere konkrete (verbale) betydning, fx *et stjålent blik* 'et skjult blik'. De modsvarende participiale former har derimod altid neutrumformer på *-et*, fx *stjålet*. Der opstår derfor let usikkerhed mht. brugen af neutrumformerne: Kan det kun hedde *et stjålet maleri*, eller kan det også hedde *et stjålent maleri*?

I foredraget gør vi først kort rede for hvordan dansk er havnet i en situation hvor mange sprogbrugere er usikre på de hvad de skal stille op med de sidste rester af participiernes genusbøjning, og derefter fremlægger vi en række leksikografiske udfordringer som er affødt af denne situation.

Nøgleord: perfektum participium, genusbøjning, attributiv, Retskrivningsordbogen